

یکی از فعالین جنبش زنان در تهران

امسال برای اولین بار مراسمی در روز جهانی زن به ابتکار زنان مستقل در تهران برگزار شد. گفتگو با مینو شرحی است بر چند و چون این مراسم. فرهاد حیدری

بعد از آن، خانم دیگری بنام زینت دریایی که عضوی از شوراهای روستایی قشم بود از تجربیات خود و از تلاشی که از دوران نوجوانی، از سن یازده سالگی برای شناساندن هویت خویش و برای آن که بتواند خود را در جامعه مطرح و به آن خدمت بکند، صحبت کرد. وی گفت که چگونه تقریباً ده سال در انزوا بسر برده، چرا که برای این که بتواند در جامعه مطرح شود مجبور به این بوده که آن نقابی که همه زنان در روستا های جنوب به چهره می زنند را از چهره خود بردارد و وقتی که این کار را انجام داده، از جامعه طرد شده و به مدت ده سال مطرود بوده، اما همه این تنهایی را تحمل کرده و همچنان با عشق و علاقه و ایمان به کاری که داشته ادامه داده. کارش در ارتباط با مسائل بهداشتی بود. او مامای روستا بود، هر نوع کمکی که از دستش بر می آمد به جامعه کرده، تا این که بالاخره قادر شده که نظر همان زنانی را که او را طرد کرده و حتی به او انگ فاحشگی زده و به او بی حرمتی کرده بودند، را عوض کند و همان آدم هایی که وی را طرد کرده و حاضر به پذیرش نبودند، به او رأی داده و با ۹۵ درصد آرای روستا های منطقه به عضویت شورای محلی در آمده و اکنون هم نقش فعالی دارد که خیلی جالب بود. صحبت های او خیلی خودمانی بود و براحتی تجارب خود را مطرح می کرد و از مقاومتی که در برابر نگاه هایی که در طول این مدت به او می شده، حرف زد و گفت که چگونه توانسته بالاخره نگاه همه زنان را به شخصیت خودشان و به توانایی خودشان تغییر بدهد.

بعد صحبتی بود از خانم ناهید کاووسی که نقش الگوهای تربیتی در شکل گیری شخصیت را مطرح می کرد و بیشترین موضوع مورد بحث ایشان این بود که ما چطور می توانیم تغییری در نسل آینده ایجاد بکنیم، یعنی چطور می توانیم با شیوه های درست تربیتی خودمان نسلی را تربیت کنیم که به تبعیض جنسی اعتقاد نداشته باشد، به تفاوت زن و مرد اعتقادی نداشته باشد و حقوق مساوی را برای خودش و زنان جامعه بخواهد.

مراسم خیلی با شکوه و زیبا برگزار شد. در فاصله هر دو سخنرانی، دو نفر از زنان جوان ما به اجرای کنسرت موسیقی پرداختند که خیلی مورد توجه واقع شد. مسائلی که مطرح شد، همه مسائل جامعه بود و کاملاً توانست نظر همه مخاطبین را بخود جلب کند و آنچه که بیشتر از همه جلب توجه می کرد، حضور مردان در

خانم مینو آن طور که در خبر ها آمده بود، مراسم ۸ مارس به ابتکار نوشین احمدی خراسانی و شهلا لاهیجی برگزار شد و حدود ۸۰۰ نفر در آن شرکت کرده و ده ها زن در این برنامه به ایراد سخنرانی پرداخته اند. خواهش می کنیم در صورت امکان در مورد این مراسم گزارشی ارائه دهید. مینو - این مراسم روز چهارشنبه از ساعت ۴ تا ۷ بعداز ظهر در شهر کتاب برگزار شد و چند موضوع داشت و دوستانی در آن سخنرانی داشتند. در ابتدا تاریخچه ۸ مارس بوسیله صباغ نوین مطرح شد.

در رابطه با نگاهی کوتاه بر خواسته های زنان و تاکید بر روی تغییر قوانین مردسالار در جامعه، بخصوص تاکید بر روی قانون ارث و قانون طلاق، خانم منیره گازرانی صحبت کرد.

خانم فیروزه مهاجر نقدی داشت بر داستان های عامه پسند که امروزه در جامعه خیلی فرا گیر شده است، و نگاه متحجرانه ای نسبت به زن دارند و به زن فقط به شکل یک وسیله نگاه می کند. ایشان تاکید می داشتند بر این که چرا باید چنین وجهی از شخصیت زن مطرح بشود و مورد پذیرش جامعه قرار گیرد.

سپس خانم نوشین احمدی در رابطه با میراث مشترک ما زنان صحبت کرد که در آن تاریخچه زنان فعال در دنیا و در ایران و اینکه این زنان چه تاثیری داشتند بر سرنوشت بقیه زنان کشورشان و چطور توانستند منشاء آگاهی باشد، مورد بررسی قرار گرفت.

بعد خانمی که از بنگلادش دعوت شده بود، خانم زعنا هاید، در مورد وضعیت زنان بنگلادشی به ایراد سخنرانی پرداخت و گزارشی داد از چگونگی تشکیل تعاونی ها و صندوق های قرض الحسنه با همکاری و مساعدت زنان و همچنین کار اجرایی ای که در آنجا انجام داده بودند را برای ما مطرح کرد که ما بتوانیم به عنوان نمونه کارهای اجرایی، داشته باشیم.

همچنین صحبتی بود از طرف خانم منصوره شجاعی در مورد تشکل های زیست محیطی و نقشی که این تشکل ها ایفا می کنند، بخصوص با توجه به اینکه بیشتر جمعیت داوطلب این تشکل ها را زنان و دختران تشکیل می دهند، به این موضوع اشاره شد که در یکی دو سال اخیر این تشکل ها فعالیت خیلی خوبی داشته اند و موفق شده اند که مسائل زیست محیطی را به درون جامعه ببرند و به آگاهی عموم برسانند.

جمعیت به قدری زیاد بود که همه سرپا ایستاده بودند و حتی روی پله ها و راهروهای پایین، زنان و مردان ایستاده بودند و از طریق دوربین های مدار بسته سخنرانان را می دیدند.

بدهیم، به نظر من باور ندارند. یعنی آنچه که من می بینم در رفتار های این زنان، هنوز گسست هست، هنوز تک روی خیلی زیاد است.

اخباری که ما شنیدیم این بود که بسیاری از نخبگان زن در این مراسم شرکت داشتند، می خواستیم بدانیم که آیا زنان عادی و مردم عادی هم در این مراسم بودند؟ از آنها دعوت شده بود؟ و آیا شرکت در این مراسم برای عموم آزاد بود؟

– برای عموم آزاد بود، اما چون اطلاع رسانی فقط به شیوه دهان به دهان بود و ما فقط در گفت و شنود هایی که در ارتباطات مردمی داشتیم این موضوع را منتقل کردیم، میزان شرکت محدود بود، وگرنه هیچ ممنوعیتی نبود. چون اطلاع رسانی ضعیف بود، ما مشکل داشتیم.

آیا چنین مراسمی در شهر های دیگر هم اجرا شد؟ شما خبر دارید؟

– در شهر های دیگر، نه، من نشنیدم که مراسمی برگزار شده باشد. البته زنان در شهرهای دیگر نیز، هم در سال های قبل و هم امسال در منازل جمع می شوند و جشن می گیرند، دور هم هستند و صحبت می کنند، اما این که بشکل رسمی باشد و سخنرانی داشته باشد، مخاطبینی داشته باشد، به این شکل نیست، کما این که باز مجلس دیگری هم روز جمعه، عده ای از زنان برگزار کردند که این مراسم هم خیلی با شکوه بود. چیزی حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ زن دعوت شده بودند که خیلی از آن ها از زنان عادی جامعه بودند و مسائل خیلی خوبی را در آن جلسه مطرح کردند و در رابطه با راه کار اجرایی برای این که زنان جامعه را توان مند کنند و به این باور برسند که باید با تربیت نسلی متفاوت علیه تبعیض جنسی اقدام کرد، صحبت شد. همچنین اخبار روزنامه ها در رابطه با مسائل زنان و تاریخچه ۸ مارس هم در مراسمی که روز جمعه به همین مناسبت برگزار شد، بررسی شد. صحبتی شد در رابطه با اینکه از زنان برای شرکت در کارهای اجرایی و آموزشی دعوت بکنیم که بیایند و آموزش ببینند و بروند و این آموزش ها را در جامعه منعکس بکنند. خوشبختانه الان فضا يك مقداری باز است و اگر نیروهای داوطلب باشند و بخواهند که کار بکنند، کاملاً فرصت

این مراسم بود که واقعا زیبا بود و نشان داد که آنها هم باور دارند و می خواهند در این راستا قدم بردارند.

آیا مراسم براحتی برگزار شد، و آیا مزاحمتی در راه برگزاری آن ایجاد شد؟

– نه، هیچ مزاحمتی نداشتیم. مراسم خیلی خوب برگزار شد و کاملاً فضا در اختیار ما بود. جمعیت بقدری زیاد بود که همه سرپا ایستاده بودند و حتی روی پله ها و راهروهای پایین، زنان و مردان ایستاده بودند و از طریق دوربین های مدار بسته سخنرانان را می دیدند.

انعکاس این مراسم در مطبوعات ایران چگونه بوده است؟
– متأسفانه انعکاسی نداشت، هر چند، ما سعی کردیم که قبل از اجرای مراسم از طریق مطبوعات، خبر این مراسم را منعکس کنیم و می خواستیم که زنان بیشتری را از این طریق جذب این موضوع کنیم. اما وقتی که به مطبوعات مراجعه کردیم، گفتند که شما باید يك تشکل رسمی مهردار داشته باشید، با مهر و امضای خودتان، تا ما بتوانیم اطلاعیه شما را چاپ بکنیم، در غیر این صورت ما نمی توانیم چنین کاری بکنیم. اما متأسفانه هنوز زنان ایران تشکل مستقل غیر دولتی ندارند.

برای رفع این مشکل، آیا در جریان کنفرانس صحبتی شد و آیا نتایج عملی در این رابطه گرفتید؟

– در این مورد، گروه های مختلف که دور هم جمع می شوند، صحبت می کنند، اما در این مراسم، نظر و پیشنهادی در این رابطه داده نشد. این مطرح شد که زنان باید چنین تشکلی داشته باشند و باید در این زمینه تلاش بکنیم، ولی راه کار عملی ارائه نشد.

مهمترین موانع ایجاد چنین تشکلی چیست؟ آیا زنان نیز دارای اختلافات فکری و نظری هستند؟

– دقیقاً همین طور است، یعنی می شود گفت که زنان ما هنوز در بعضی موارد خودشان را باور ندارند و آن هایی هم که به خود باور دارند، خیلی خود محور و خیلی خود بزرگ بین هستند و هنوز به اینکه باید يك حرکت اجتماعی را دست در دست هم انجام

«زنان ما هنوز در بعضی موارد خودشان را باور ندارند و آن‌هایی هم که به خود باور دارند، خیلی خود محور و خیلی خود بزرگ بین هستند و هنوز به این که باید يك حرکت اجتماعی را دست در دست هم انجام بدهیم، به نظر من باور ندارند. یعنی آن چه که من می بینم در رفتار این زنان، هنوز گسست هست، هنوز تك روی خیلی زیاد است.»

«من امیدوارم زنان روشنفکر ما از فردگرایی خود دست بردارند و مقاومتی درونی در مقابل این فردگرایی و آن چه نتیجه‌ی تاریخ ما بوده و ما را به این سمت و سو آورده، ایجاد بشود و باور کنند که باید حضور همه را به رسمیت بشناسند و باید همه دست یکدیگر را بگیرند و کاری را انجام دهند. برای مطرح کردن «من» نباشد، بلکه برای حضور «ما» باشد، حضور ما بعنوان زن در جامعه.»

دست یکدیگر را بگیرند و کاری را انجام دهند. برای مطرح کردن «من» نباشد، بلکه برای حضور «ما» باشد، حضور ما بعنوان زن در جامعه.

خانم مینو، ما خیلی از شما ممنون هستیم که وقت تان را به ما دادید و بار دیگر ۸ مارس را به شما تبریک گفته و برای شما و دوستانتان آرزوی موفقیت داریم.

– من هم از شما متشکرم که و چقدر خوب می شد که این مطلب قبل از ۸ مارس هم مطرح می شد و زنان ما می توانستند حداقل اطلاعی داشته باشند و حضور بیشتری در این عرصه می داشتند.

ما هم امیدواریم که این حضور هر چه گسترده تر شود و هر چه توان مند تر در این راه به پیش برویم.

– من می خواستم اگر امکان داشته باشد، موضوعی را مطرح بکنم در رابطه با فعالیتی که عده ای از زنان در حال انجامش هستند و خیلی کارساز بوده است. گروهی از زنان ما در یکی از «ان جی او» ها (تشکل های غیر دولتی) يك دوره آموزشی را طی يك سال سپری کردند و آموزش های دریافتی را در منطقه ای از جنوب شهر به اجرا درآوردند و توانستند با حضور در محله ها و جمع کردن زنان محلی دور خودشان، به آن ها در رابطه با چگونگی حل مسائل شان، چگونگی تربیت بچه ها و چگونگی نگاه به پسر و دختر خودشان و تفاوت نگذاشتن میان آن ها، آموزش دهند. آن ها توانستند جو آن منطقه را بشکنند و قادر شدند از میان تمام آن زنانی که در آن کلاس ها شرکت می کردند، يك گروه داوطلب را انتخاب بکنند و آموزش های مدون تری به آن ها بدهند، و آن ها را به درجه ای از آگاهی و علاقه برسانند که ایشان نیز خود پیامبران این پیام باشند و به کسان دیگری همین آموزش ها را بدهند و ما واقعا امیدواریم که بتوان به توسعه هر چه بیشتر این آموزش ها پرداخت و همه این آموزش ها را در جای جای این مملکت بود. کما این که این دوستان ما به اقصی نقاط شهرهای ایران رفته اند، از قشم گرفته تا جاسک و مریوان و ارومیه، به تمام این شهرستان ها رفته اند. امیدوارم که بشود این آموزش ها را به جای جای مملکت برد و کاری کرد که زنان ما نخست خودشان را بشناسند و خواسته های خودشان را، و بعد باور کنند که با تربیت يك نسل متفاوت و آگاه، می توانند يك جامعه متحول داشته باشند.

این مصاحبه با تلفن انجام شده و اولین بار از رادیو آوا در اسلو پخش شد.

هست برای کار کردن و بردن این مسائل به درون جامعه.

آیا اخبار این مراسم در مطبوعات که در ارتباط با زنان کار می کنند هم مطرح نشد؟

– در مورد مطبوعات باید گفت که ما روزنامه در رابطه با زنان نداریم، هفته نامه و مجله داریم که این مجله ها حتما تا پایان هفته بیرون خواهند آمد و این مسئله را منعکس می کنند، اما روزنامه نداریم که این اخبار را روز به روز منتشر بکند.

می خواستیم بدانیم که آیا زنانی که در همین مجله ها کار می کنند هم در این مراسم حضور داشتند و آیا نظر داشتند یا فقط نظاره گر بودند؟

– نه، فقط نظاره گر بودند، یعنی خانم نوشین احمدی و شهلا لاهیجی، که خودشان از ناشرین زن هستند، نه بعنوان میزبان بلکه بعنوان همراهی کننده جمعی که علاقه مند به برگزاری این مراسم بودند، مشارکت داشتند و تلاشی هم برای این که خودشان را بعنوان میزبان مطرح بکنند نداشتند و فقط نظاره گر بودند.

برگزاری چنین مراسمی بعد از ۲۰ سال، خیلی استثنایی بوده، زنان چه احساسی داشتند نسبت به برگزاری این مراسم اینکه می توانند در ۸ مارس در کنار هم باشند؟

– خیلی احساس قشنگ و صمیمانه ای داشتند، یعنی احساس می کردند که دوباره به هویت اصلی خود برمی گردند و می توانند خودشان را پیدا کنند و می توانند باز خودشان و خواسته هایشان را مطرح کنند، خود را جدی بگیرند، و واقعیت را ببینند. احساس خیلی قشنگی بود، یعنی من واقعا این گرما و صمیمیت را در چهره تك تك کسانی که آمده بودند می دیدم. حتی اگر این جمع برای هم نا آشنا بودند، اما نگاه ها همه آشنا، همه مهربانانه و دوست داشتنی بود، چیزی که خیلی برای من جالب بود.

می توان امیدوار بود که این نزدیکی و آشنایی باعث شود و به نوعی هم دیگر را پیدا بکنند و در آینده بتوانند به یکدیگر نزدیک تر شوند و مراسم بیشتری برگزار کنند؟

– ما امیدوار هستیم به این موضوع، ما امیدواریم که بتوانیم در این زمینه تلاش خود را بکنیم و زنان روشنفکر ما از فردگرایی خود دست بردارند و مقاومتی درونی در مقابل این فردگرایی و آن چه نتیجه تاریخ ما بوده و ما را به این سمت و سو آورده، ایجاد بشود و باور کنند که باید حضور همه را به رسمیت بشناسند و باید همه